

متن سخنرانی بانو کلودین شفا، همسر استاد شفا؛

به همسر عزیزم،

و این چنین، روز شنبه ۱۷ آوریل ۲۰۱۰ جاده زندگی توبه انتها رسید، و با آن در دنا و نابسامانی های زندگی دنیایی هم.

یک زندگی، که در آن هرگز نمی شد تعهد زندگی کردن را برای مینت، از حفظ زندگی کردن جدا کرد.

بی کمان، فرسنگ ایران تمامی شور و حرارت زندگی تو بود.

تو بیچ گاه از بزرگداشت این فرسنگ، از کجک به کسترش نورپردازی آن، و از رسیدگی به یاوران آن نایستادی.

از شصت سال اول زندگی تو، عاشقان زبان فارسی، کنجینه ای بی مانند از آثار ادبی جهان را به دست آوردند، با لطافت تنی بی نظیر از روانی و ظرافت.

دوره باارزش "Acta Iranica" یکی از نمونه های بارز فعالیت های فرهنگی و وسیعی بود که تو برای بزرگداشت ۲۵۰۰ سال شاهنشاهی ایران خواسته بودی.

پروژه کتابخانه بزرگی که، که حاصل سالها زحمات تو بود هنوز برپا نشده به دست جمهوری اسلامی از هم پاشید. و در بخشی تو این شد که به خواسته تو این پروژه در کتابخانه بزرگ اسکندریه در مصر به سامان رسید.

و سرانجام دوره پر بهای جهان ایران شناسی، دایره المعارف فرسنگ ایران، که تو همیشه فکر آن را با خود داشتی، ولی بیچ گاه به انجام نرسید، نه زمان کافی بود و نه نیرو.

***

در ۱۹۷۹، بابت دو سوم زندگی خود به کشور دیگری پناهنده شدی، که آزاد دین مبین قلبی خودت میدانستی، کشوری که باشغال نیروهای نازی تحصیل تو در آن قطع شد.

امانه تراژدی ایران، و نه باسلامانی غربت، تو را از پامی نینداخت. تو نه تنها بیچ گاه به گذشته نگاه نمی کردی، بلکه از آن برای جلورفتن نیرو میکرفتی.

بایک قلم، تنها اسلحه تو، مبارزه ای ۳۰ ساله را بر ضد خفقان و تیرگی آغاز کردی، که از آن پس تنها دلیل زندگی تو شد. از راه کتاب بایت به خوانندگان و اقیانای رانشان دادی که در زیر بار خوارها اصل و اصول سیاسی و مذهبی دفن شده بودند.

بسیاری از ایرانیان باور دارند که این سالهای برون مرزی به آنها این اجازه را داد که بانگاهی نوبه جامعه خود بنگرند. امروز، مطلب راجع به تو مرتب در رسانه های ایرانی دیده میشوند. دوستان میونسند، دشمنان نیز گذر مردان بزرگ بیچ گاه بی تفاوت نمی ماند. باور دارم که این چند سطر، از کسانی آشنا و یا ناآشنا روح تو را شاد می کند:

"اونمانده پیوستگی زیاترین ارزش های شرق و غرب بود. منظر یک انسان رشید، با احترام و شجاع، باگذشت ولی ذره نگار، با بوش سرشار و با کلامی شوخ. مصاحبت او همیشه داشت، و لجنده او پراز مهر و دوستی بود"

"جاتند تمام مردان بزرگ، دانشمند و انسانی، انکار او و نموده اش بجزاره زنده میمانند و روشن گرما در راه رسیدن به آرزوی و راستی"

"تلاش های او برای حمایت از میراث فرهنگ ایران برای همیشه در خاطر ما و در تاریخ ما جاودانه خواهد ماند. از دست دادن او ضایع بزرگی برای ایران است"

***

باشد که فرهنگ ایرانی، که تو این چنین مدافع سرسخت آن بودی، بطوری احیا شود که دیگر آثاری از باورهای عصر حجر در آن دیده نشود، این مهم تا
آخرین نفس بزرگترین آرزوی تو بود.
تو یک انسان راستین بودی، مردی خوب و یکپارچه، و وفادار به ایده‌ال‌هایت. تو یک انسان و یک انسان دوست بودی. این تنها ثروت تو
بود، بالاترین از ثروت‌ها.

عمیقاً دلتنگ تو، مسم

(برگردان به فارسی از داریوش شفا)

A Mon Epoux Bien-aimé,

Ainsi, ce samedi 17 avril 2010 marquait pour toi le bout du chemin, la fin des souffrances terriennes ;

Le terme d'une existence intense où l'engagement pour ton pays occupait la première place, se confondait avec la vie tout court.

Assurément, la culture iranienne fut la grande passion de ta vie.
Tu n'eus de cesse de la célébrer, de promouvoir son rayonnement, d'aider ses savants et artistes.

De tes 60 premières années, il reste pour les amoureux de la langue persane une magnifique et foisonnante œuvre littéraire au style incomparable,

Une collection, ô combien précieuse, des « Acta Iranica » qui fut l'un des multiples événements culturels que tu avais voulu pour la Célébration du 2.500ème anniversaire de la Fondation de l'Empire Perse,

Il reste un projet de Grande Bibliothèque dans lequel tu t'étais investi depuis de nombreuses années, et que la révolution islamique figea au seuil de sa construction. Tu as pu te consoler en demandant que ce projet vive dans d'autres murs, en l'occurrence ceux de la Grande Bibliothèque d'Alexandrie en Egypte.

Il reste « Le Monde d'Iranologie », Encyclopédie Culturelle de l'Iran que tu portas toujours en toi, inachevée à ton grand regret. Les forces et le temps te manquaient.

***

En 1979, aux deux-tiers de ta vie, c'est tout naturellement que tu trouvas refuge en France, ta 2ème patrie de cœur, là où tu avais étudié jusqu'à l'Occupation de Paris par les troupes nazies.

La tragédie iranienne, le déchirement de l'exil ne t'anéantirent point. Tu ne regardais jamais en arrière. Au contraire, cela t'insuffla une énergie nouvelle.

Avec ta plume pour seule arme, tu entamas un combat de 30 ans contre l'obscurantisme qui devint ta raison d'être. Au fil des livres, tu laissas entrevoir à tes compatriotes les réalités enfouies sous le poids des traditions politico-religieuses. A ce titre, nombre d'Iraniens considèrent ces années françaises comme celles qui auront permis un regard nouveau sur leur société.

Aujourd'hui, un peu partout dans les médias iraniens, tes amis s'expriment, tes ennemis aussi. Les grands hommes ne laissent jamais indifférents. J'imagine que ces quelques lignes de personnes connues ou inconnues t'auraient fait chaud au cœur :

« ..... il représentait la réunion des plus belles valeurs si riches et si lointaines de l'Orient et de l'Occident. C'était le symbole d'un être debout, digne et courageux, tolérant mais critique, intelligent et plein d'humour. Il nous élevait l'âme... rien qu'à l'écouter... avec son sourire tellement modeste et gentil ! »

« Comme tous les grands hommes, humanistes et savants, sa pensée persistera vivante et nous éclairera dans la recherche de la vérité et de la liberté. »

« Ses efforts pour la défense de la Culture Iranienne et de son Héritage sont gravés à jamais dans nos mémoires et dans l'Histoire de l'Iran. Sa perte est une perte pour l'Iran. »

« L'œuvre de votre époux représente un legs glorieux et rédempteur à l'immense héritage culturel de l'Iran agressé par le plus obscurantiste fanatisme. »

***

Puisse la Culture, que tu as si ardemment défendue, se constituer en rempart contre les doctrines de temps révolus. Jusqu'à ton dernier souffle cela resta ton vœu le plus cher.

Tu étais un passeur d'Histoire, un homme bon et intègre, fidèle à ses idéaux. Tu étais un humaniste. C'était ta seule richesse, la plus grande des richesses.

Tu me manques terriblement.

همسر گرامی استاد شفا از نژاد فرانسویان می باشند که به شیوایی پارسی را سخن می گویند.